

मादागास्कर

कचऱ्याच्या ढिगाऱ्यातून उभे राहिलेले शहर

मादागास्करमध्ये हजारो लोक धूर सोडणाऱ्या कचऱ्याच्या ढिगाऱ्यावर राहत होते. एका गवंड्याने त्यांना दगड फोडून स्वतःचे शहर उभे करायला शिकवले.

कुठे अंतानानारिव्हो

कोण पेद्रो ओपेका, एक धर्मगुरू आणि गवंडी ज्यांनी हजारो लोकांना नवीन शहर उभारण्यास मदत केली

केव्हा 1989 ते 2026

4 मिनिटांचे वाचन

प्रकरण पहिलं

गोष्ट

1989 मध्ये मादागास्करची राजधानी अंतानानारिव्हो जवळ एका माणसाने धूर निघणाऱ्या महाकाय कचऱ्याच्या डोंगरावर पाऊल ठेवले. त्यांचे नाव पेद्रो ओपेका होते. त्यांचा जन्म अर्जेंटिनामध्ये निर्वासित पालकांच्या पोटी झाला होता. लहानपणी त्यांच्या वडिलांनी त्यांना विटा रचायला शिकवले होते. आता ते या दूरच्या बेटावर एक धर्मगुरू म्हणून राहत होते. त्या टेकडीवर जे त्यांनी पाहिले, त्याने त्यांचे मन हेलावून गेले.

हजारो माणसे कचऱ्याच्या त्या ढिगाऱ्यावरच जगत होती. कुटुंबे फाटलेल्या प्लास्टिक आणि ओल्या पुठ्ठ्यांच्या लहान झोपड्यांमध्ये झोपायची. अनवाणी मुले सडलेल्या अन्नात आणि दवाखान्याच्या कचऱ्यात उघड्या हातांनी काहीतरी शोधत असायची. खाण्याच्या तुकड्यांसाठी ती भटक्या कुत्र्यांशी आणि डुकरांशी भांडायची. जळणाऱ्या कचऱ्यातून रात्रंदिवस दुर्गंधीयुक्त दाट धूर निघत असायचा.

लोक खोकत होते, आजारी होते आणि उपासमारीने व्याकुळ होते. बहुतेक येणारे लोक घाणीमुळे तोंड फिरवून निघून जायचे. पेद्रो यांना त्या रात्री झोप लागली नाही. त्यांना माहीत होते की ते डोळे झाकून पुढे निघून जाऊ शकत नाहीत.

पुठ्ठ्याच्या झोपडीतील एक शब्द

पेद्रो यांना मोफत भाकरी वाटायची नव्हती. त्यांना पोकळ भाषणे द्यायची नव्हती. त्यांना ठाऊक होते की फुकटची मदत माणसाला लाचार बनवते. फुकट अन्न एका दिवसाची भूक भागवते, पण स्वाभिमान परत मिळवून देत नाही.

दुसऱ्या दिवशी सकाळी पेद्रो पुन्हा कचऱ्याच्या ढिगाऱ्यावर पोहोचले. ते पुठ्ठ्याच्या एका झोपडीत गेले आणि मातीच्या जमिनीवर बसले. त्यांनी पालकांच्या थकलेल्या डोळ्यांत पाहिले. त्यांनी सांगितले की त्यांच्याकडे देण्यासाठी पैसे नाहीत. ते म्हणाले की केवळ बोलून काही होणार नाही. पण जर ते कष्ट करायला तयार असतील, तर ते त्यांच्या पाठीशी उभे राहतील. ते एकत्र मिळून एक खरे भविष्य घडवतील.

पेद्रो यांनी कचऱ्याच्या ढिगाऱ्याजवळ ग्रॅनाइट दगडांची एक उभी टेकडी पाहिली होती. ते शहरात गेले आणि मित्रांकडून थोडे पैसे उसने घेतले. त्यांनी कामाची अवजारे खरेदी केली: जड हातोडे, कुदळी, फावडे आणि हातगाड्या. मग ते कुटुंबांकडे परत आले. त्यांनी आई-वडिलांना विचारले की ते हातोडा चालवू शकतात का. त्यांनी होकार दिला.

दुसऱ्या दिवशी सत्तर माणसे त्यांच्या मागे-मागे त्या खडकाळ टेकडीवर चढली. त्यांनी यापूर्वी कधीही दगड फोडले नव्हते. त्यांना फक्त कचऱ्यात कसे जगायचे हेच ठाऊक होते. पेद्रो यांनी त्यांना खडकातील नैसर्गिक भेगा कशा ओळखायच्या ते शिकवले.

दगडी शहर उभे राहते

उघड्या खाणीतील काम अत्यंत कठीण होते. ऊन कडक होते आणि ग्रॅनाइटचा दगड खूप चिवट होता. पुरुष आणि महिला सकाळपासून संध्याकाळपर्यंत खडकावर जड हातोडे चालवत राहिले. त्यांनी मोठे दगड फोडून पायाचे दगड, फरश्या आणि खडी तयार केली. इतर मजुरांनी जमिनीतून लाल माती खणली आणि लाकडाच्या आगीत मजबूत विटा भाजल्या.

पेद्रो झाडाच्या सावलीत उभे राहून हुकूम सोडत नव्हते. त्यांनी स्वतः जड हातोडा उचलला आणि सर्वांसोबत दगड फोडले. त्यांच्या हातांनाही फोड आले आणि रक्त निघाले. संध्याकाळी ते तरुण मजुरांना सिमेंट-वाळूचा गारा कसा कालवायचा ते दाखवत. त्यांनी त्यांना विटांच्या सरळ रांगा लावायला शिकवले.

प्रत्येक कुटुंबाने घरे बांधण्यात हातभार लावला. हळूहळू टेकडीवर पहिली लहान दगडांची घरे उभी राहू लागली. या घरांना खऱ्या कौलांची छपरे, स्वच्छ लाकडी फरशी आणि रंगवलेल्या भिंती होत्या. आयुष्यात पहिल्यांदाच मुलांना झोपायला कोरडी गादी मिळाली. त्यांना कुलूप-किल्ली असणारा एक मजबूत दरवाजा मिळाला.

त्यांनी आपल्या नवीन गावाला एक नाव दिले: अकामासोआ. मालागासी भाषेत याचा अर्थ “सच्चे मित्र” असा होतो.

> “अकामासोआ पैशाने उभे राहिले नाही. ते प्रेम, विश्वास, कष्ट आणि रोज एकमेकांना केलेल्या मदतीतून उभे राहिले.”
>
> पेद्रो ओपेका, अमेरिका मॅगझिनशी बोलताना

कचऱ्याच्या ढिगाऱ्यावर ही बातमी वेगाने पसरली. आणखी कुटुंबांनी कचऱ्याच्या पिशव्या खाली ठेवल्या आणि हातोडे उचलले. त्यांनी रस्ते साफ केले, विहिरी खणल्या आणि झाडे लावली. मृत्यूच्या छायेत असणारी जागा आता एका जिवंत शहरात बदलू लागली होती.

नवीन आयुष्याचे नियम

पेद्रो यांनी गावात राहण्यासाठी तीन स्पष्ट नियम आखले. पहिला नियम होता शाळा. प्रत्येक मुलाने दररोज शाळेत जाणे सक्तीचे होते. कोणत्याही मुलाला भीक मागायला किंवा कचरा वेचायला परवानगी नव्हती. जर पालकांनी मुलाला शाळेत पाठवले नाही, तर त्या कुटुंबाला गावात राहता येत नव्हते.

दुसरा नियम होता काम. प्रत्येक प्रौढ व्यक्तीला काम करावे लागत होते. काही जण दगडांच्या खाणीत काम करायचे. इतर जण सुतार बनले, रस्ते बांधले, कापड विणले किंवा बागा फुलवल्या. प्रत्येकाला त्याच्या कष्टाचा योग्य मोबदला मिळायचा.

तिसरा नियम होता शांतता. कोणत्याही प्रकारची दारू, नशा किंवा हिंसाचार करण्यास सक्त मनाई होती. जे शेजारी पूर्वी सडलेल्या अन्नासाठी भांडायचे, ते आता मित्रांसारखे एकत्र राहू लागले. त्यांनी आपल्या वस्त्या सुरक्षित ठेवण्यासाठी प्रमुख निवडले.

1989	18	14,000+
काम सुरू झालेले वर्ष	दगडाने बांधलेली गावे	आज शाळेत जाणारी मुले

तीस वर्षांत दगडांच्या त्या पहिल्या वस्तीचे रूपांतर अठरा गावांमध्ये झाले. कुटुंबांनी सदतीस शाळा, आरोग्य केंद्रे, औषधालये आणि खेळाची मैदाने बांधली. त्यांनी ग्रंथालये आणि सभागृहे देखील बांधली.

आज पंचवीस हजारांहून अधिक लोक दगडांच्या या स्वच्छ आणि देखण्या गावांमध्ये राहतात. चौदा हजारांहून अधिक मुले दररोज सकाळी स्वच्छ गणवेश घालून शाळेत जातात. कचरा वेचणाऱ्यांची अनेक मुले हायस्कूल आणि कॉलेज उत्तीर्ण झाली आहेत. ती डॉक्टर, नर्स, हिशेबनीस आणि शिक्षक बनली आहेत.

मादागास्करभरात पाच लाखांहून अधिक लोकांना येथील केंद्रांमधून उपचार, अन्न किंवा निवारा मिळाला आहे. हा प्रकल्प स्वतःचे रुग्णालय देखील चालवतो.

सप्टेंबर 2019 मध्ये पोप फ्रान्सिस यांनी अकामासोआला भेट दिली. ते दगडी खाणीत गाणी गाणाऱ्या हजारो कामगारांसमोर उभे राहिले. त्यांनी सांगितले की हे शहर सिद्ध करते की गरिबी हे काही नशीब नाही. माणसाने दाखवून दिले की तो स्वतःला दलदलीतून बाहेर काढू शकतो.

पेद्रो आता पांढऱ्या दाढीचे वृद्ध झाले आहेत. ते आजही एका साध्या खोलीत राहतात आणि कामाचे धुळीने भरलेले बूट घालतात. धूर सोडणाऱ्या कचऱ्याच्या ढिगाऱ्याच्या शेजारी आज दगडांचे एक शहर उभे आहे. हे शहर त्या हातांनी बांधले आहे जे एकेकाळी कचरा उकरायचे.

केव्हा काय घडलं

- **1970** पेद्रो एक तरुण मिशनरी म्हणून मादागास्करमध्ये पोहोचले.
- **1989** त्यांनी कचऱ्याच्या ढिगाऱ्याला भेट दिली आणि स्थानिक कुटुंबांसोबत अकामासोआची सुरुवात केली.
- **1990** कुटुंबांनी ग्रॅनाइटची खाण सुरू केली आणि आपली पहिली पक्की घरे बांधली.
- **2004** अनेक गावांमधील नवीन शाळांमध्ये हजारो मुले शिकू लागली.
- **2019** पोप फ्रान्सिस यांनी दगडी खाणीला भेट दिली आणि समुदायासोबत आनंद साजरा केला.
- **2021** पेद्रो आणि अकामासोआ यांना नोबेल शांतता पुरस्कारासाठी नामांकित करण्यात आले.

प्रकरण दुसरे

ही गोष्ट खास का आहे

बहुतेक मदत योजना अन्न आणि कपडे मोफत वाटतात. या समुदायाने लोकांना हातात जड हातोडे दिले आणि दगड फोडायला शिकवले. या कुटुंबांना कोणतेही शहर दानात मिळाले नाही. त्यांनी प्रत्येक भिंत स्वतः बांधली आणि प्रत्येक रस्ता स्वतःच्या हातांनी तयार केला.

आमचं मत

दान एखाद्या व्यक्तीला एका दिवसाचे अन्न देऊ शकते, पण प्रामाणिक कष्ट त्याचे स्वाभिमान परत मिळवून देतात. पेद्रो यांनी दाखवून दिले की खरा बदल तेव्हाच घडतो जेव्हा तुम्ही लोकांवर हुकूम न चालवता त्यांच्या खांद्याला खांदा लावून काम करता.

प्रकरण तिसरे

आपण काय शिकू शकतो

1 लोकांसोबत खांद्याला खांदा लावून काम करा

पेद्रो लांब उभे राहून उपदेश देत नव्हते. त्यांनी स्वतः जड हातोडा उचलला आणि कुटुंबांसोबत ग्रॅनाइटचे दगड फोडले.

हे करून पाहा: या आठवड्यात एखाद्या कठीण कामात केवळ सल्ला न देता प्रत्यक्ष सोबत काम करून मदत करा.

2 कष्टातून स्वाभिमान जागा करा

ते मोफत वाटप करणे टाळायचे, कारण कष्टाविना मिळणारी मदत माणसाला हतबल बनवते.

हे करून पाहा: तुम्ही ज्याला मदत करता त्यालाही कामात सक्रिय वाटा द्या, जेणेकरून त्याला स्वतःच्या कष्टाचा अभिमान वाटेल.

3 निरुपयोगी गोष्टीचे सामर्थ्यात रूपांतर करा

त्यांनी खडकाळ, ओसाड ग्रॅनाइटची टेकडी पाहिली आणि त्यातून स्वच्छ घरांसाठी लागणारे दगड शोधून काढले.

हे करून पाहा: तुमच्या घरात किंवा कामाच्या ठिकाणी दुर्लक्षित राहिलेल्या साधनांचा या आठवड्यात योग्य वापर सुरू करा.

4 प्रगतीच्या सवयींचे रक्षण करा

त्यांनी कोणत्याही अपवादाशिवाय प्रत्येक मुलासाठी दररोज शाळेत जाणे सक्तीचे केले.

हे करून पाहा: तुमच्या आरोग्यासाठी किंवा अभ्यासासाठी एक सवय निवडा आणि या आठवड्यात दररोज तिचे पालन करा.

मनात ठेवण्यासारखा एक विचार

दारिद्र्य हे काही नशीब नाही. ती अशी भिंत आहे जी माणसाचे हात पाडून टाकू शकतात.

स्रोत (इंग्रजीत)

Vatican News
The Akamasoa Association in Madagascar: a city of friendship and hope

America Magazine
The anti-poverty project Pope Francis will visit in Madagascar

Republic of Slovenia
Prime Minister Janez Janša nominates Pedro Opeka for the Nobel Peace Prize

तथ्य-तपासणी टीप: काळाबरोबर लोकसंख्येचे आकडे वाढत गेले आहेत. बहुतांश बातम्यांमध्ये येथील रहिवाशांची संख्या 25,000 ते 30,000 दरम्यान नोंदवली गेली आहे, तर 500,000 पेक्षा जास्त लोकांना तात्पुरती मदत मिळाली आहे. “आमचं मत” असलेल्या ओळी आमचं स्वतःचं

विश्लेषण आहे. बाकी सर्व माहिती वरील स्रोतांमधून घेतली आहे.